

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет романо-германської філології

Кафедра германської філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

09 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТИЛІСТИКА

для студентів

спеціальності	<u>035 Філологія</u>
освітнього рівня	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u>
освітньої програми	<u>035.043.02 Мова і література (німецька)</u>
спеціалізації	<u>035.043 Германські мови і літератури</u>
<u>(переклад включно)</u>

Київ – 2023

Розробники:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від 25 серпня 2023р. № 1

Завідувач кафедри Маха Чашвілі (Русудан МАХАЧАШВІЛІ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) 035.04.02 Мова і література (німецька)
(назва освітньої програми)

01.09. 2023р.

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) Ольга ШАПОЧКІНА (Ольга ШАПОЧКІНА)

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник декана Марина ЗВЕРЕВА (Марина ЗВЕРЕВА)

Пролонговано

на 20 20 н.р. 20 (_____), «20» 20 р., протокол № 20

на 20 20 н.р. 20 (_____), «20» 20 р., протокол № 20

на 20 20 н.р. 20 (_____), «20» 20 р., протокол № 20

на 20 20 н.р. 20 (_____), «20» 20 р., протокол № 20

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	фахова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	німецька	
Загальний обсяг кредитів/годин	120	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль		30
Самостійна робота	13	13
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Загальна мета: Надати освіту в галузі германської філології (німецька мова, література) із здатністю вільно здійснювати іншомовну комунікацію, широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів із поглибленим інтересом до певних галузей філології для подальшого навчання; сформувати комунікативну, лінгвістичну і соціокультурну компетенції студентів – майбутніх вчителів іноземної мови з урахуванням їхніх майбутніх професійних потреб.

Метою викладання цього курсу є ознайомити студентів з функціонально-стильовою і жанровою стратифікацією мови, різними способами передачі експресивної і семантичної інформації на всіх рівнях мови, а також зі складним багатомірним феноменом мовного спілкування, лінгвістики мовлення, тобто дискурсу.

Курс передбачає розвивати у студентів **загальні та фахові комунікативні компетентності спеціальності**, а саме:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК8 Здатність працювати в команді та автономно. ЗК9 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК1 Загально-професійні компетентності: Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. ФК3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької мови. ФК4 Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди німецької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію. ФК5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. ФК7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів німецькою мовою. ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. ФК9 Усвідомлення зasad і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами. ФК10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів німецькою мовою. ФК11 Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення. ФК12 Здатність до організації ділової комунікації ФК13 Комунікативні компетенції: Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функцій в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції; ФК14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різноманітні та різнопредметні автентичні тексти. ФК18 Перекладацька компетенція: знання специфічних перекладацьких трансформацій, уміння їх застосовувати у перекладі різноманітних текстів, здатність розпізнавати основні перекладознавчі поняття, щоб працювати з машинним перекладом, послідовним усним та художнім перекладацьким супроводом;

Діяльність студентів у Центрах компетентностей

Практичні навички:

- допомогти студентам через теоретичні узагальнення та усвідомлення зв'язків і взаємопливу мовних одиниць і явищ, глибоко і свідомо опанувати мовленнєві закономірності й удосконалити практичне володіння німецькою мовою;
- виробити у студентів систематичні знання про формальну й змістову структуру елементів фонетичної, лексичної, граматичної підсистем у взаємозв'язку з іншими підсистемами мови в стилістичному аспекті;
- навчити студентів розуміти, яким чином відбувалися стилістичні зміни в німецькій мові на всіх періодах її розвитку;
- орієнтуватися в основних положеннях та поняттях дисципліни «Стилістика німецької мови»;
- мати уявлення про функціональні стилі німецької мови;

Основні напрями діяльності Центру

РОЗВИВАТИ:

- професійну філологічну компетентність (розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширення і глибока інформаційна обізнаність лінгвістичної проблематики; здатність описати широке коло об'єктів та процесів, ця здатність повинна ґрунтуватися на глибокому знанні та розумінні широкого кола філологічних теорій та тем; здатність аналізувати філологічні явища з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів);
- мовну компетентність (лексична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, фонетичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, стилістичної характеристики, системи форм слова, словотворчої структури і можливості сполучення, функції в реченні, способів словотвору, лексичної полісемії, лексичної антонімії, лексико-семантичного поля, особливостей фразеології тощо. До граматичної компетентності відносимо: розвиток у студентів граматичних навичок, систематизація та поглиблення знань з нормативної граматики з елементами їх теоретичного осмислення, викладання та практичного застосування);
- мовленнєву компетентність (знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів

вираження комунікативної інтенції; уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; уміння сприймати на слух різноманітні та різнопредметні автентичні тексти; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності; уміння створювати текст певного типу (лист читача, офіційний лист, рецензія, коментар) обсягом 150-200 слів; володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування.

СПРИЯТИ:

- вдосконаленню мовної, комунікативної, країнознавчої компетенції студентів;
- ознайомленню студентів з найважливішими напрямками сучасних семантичних і стилістичних досліджень у вітчизняній і зарубіжній лінгвістиці;
- розгляду семантико-стилістичних, виразних, функціонально-стилістичних засобів мови, їх функції і їх функціонування;
- аналізу функціонально-стилістичних можливостей різних аспектів мови за ознаками рівнів системи мови;
- виділенню класифікаційних типів функціональних стилів, характеристиці їх мовних і позамовних рис;
- ознайомленню студентів з текстами різних жанрів (жанрова класифікація);
- визначенні труднощів, пов'язаних з семантико-стилістичними особливостями текстів різних жанрів;
- отриманню певного уявлення про особливості стилістичного функціонування лексико-семантичних, морфологічних, синтаксических одиниць в текстах різних жанрів;
- формуванню уявлення про національну специфіку використання мовних засобів, про національну своєрідність системи функціональних стилів і жанрів німецької мови;
- вдосконаленню спеціальних лінгвістичних вмінь та навичок, необхідних для комунікації.

Види робіт:

лекції; практичні заняття; самостійна робота; критичне та аналітичне читання наукової та фахової літератури; здійснення індивідуальної навчально-дослідної діяльності на основі інтернет-джерел та конспектів; індивідуальні та групові консультації із викладачами; дистанційна освіта з опорою на електронні навчальні курси; студентська проектна діяльність; гурткова робота; участь у дискусіях, дебатах тощо.

3. Програмні результати навчання

ПРН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати її інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПРН3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти. ПРН6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності. ПРН7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів. ПРН8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію німецької мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та німецькою мовою. ПРН12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. ПРН13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. ПРН14 Використовувати німецьку мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПРН15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. ПРН17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. ПРН18 Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах. ПРН19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології. ПРН20 Володіти мовою фаху на рівні В2/С1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання; ПРН21 Застосовувати знання та вміння у перекладацькій практиці з використанням новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій;

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	МК	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти стилістики мови.						
Тема 1. Предмет та завдання стилістики. Короткий огляд функціональних стилів	6	2		4		

сучасної німецької мови. (2 тиждень вересня)							
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2						2
Тема 2. Предмет та завдання стилістики. Короткий огляд функціональних стилів сучасної німецької мови.ї (3 тиждень вересня)	6	2		4			
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2						2
Тема 3. Стилістичне забарвлення та його категорії. (4 тиждень вересня)	8	2		4	2		
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2						2
Тема 4. Лексичний склад німецької мови у стилістичному аспекті. Стилістична диференціація лексичного складу. Засоби фразеологічного вираження у стилістичному контексті. Засоби зображення: порівняння, метафора, метонімія. (1 тиждень жовтня)	6	2		4			
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>							2
Тема 5. Засоби опису: перефрази та епітети. Лексико-граматичні засоби для вираження гумору і сатири. (2 тиждень жовтня)	8	2		2	2		
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2						2
Разом	44	10		18	4		10

Змістовий модуль 2. Теоретичні аспекти стилістики мовлення

Тема 6. Граматика у стилістичному аспекті (3-4 тижні лютого)	6	2		4			
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2						2
Тема 7. Граматика у стилістичному аспекті (1-2 тижні березня)	6	2		4			
<i>с/р Підготовка до</i>	2						2

<i>практичних занять</i>						
Тема 8. Стилістико-фонетичні засоби вираження (3-4 тижні березня)	8	2		4	2	
<i>с/р Підготовка до практичних занять</i>	2					2
Тема 9. Стилістика тексту (1-2 тижні квітня)	4	2		4		
Тема 10. Стилістика тексту (3-4 тижні квітня)	6	2		2	2	
<i>с/р Реферат (друга декада травня)</i>						10
Разом	46	10		18	4	16
Семестровий контроль (4 тиждень травня)	30					
Усього	120	20		36	8	26

5. Програма навчальної дисципліни

Основними формами роботи будуть:

- лекції
- практичні заняття
- модульні контрольні роботи
- індивідуальні проекти (реферати, презентації, тестування тощо)

Види діяльності:

- читання
- переклад
- відповіді на запитання
- виконання тестових завдань
- перегляд відео
- прослуховування аудіо
- написання есе тощо
- дистанційна форма роботи: в сертифікованому ЕНК «Стилістика»
<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=17093>

Лекційний матеріал

Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТИЛІСТИКИ МОВИ

Тема. Предмет та завдання стилістики. Стилістичне забарвлення та його категорій.

Основні поняття теми: стилістика, стиль, функціональний стиль, мікrostилістика, макростилістика, стилістичне забарвлення, стилістична фігура.

Основні визначення стилістики: а) стилістика – наука про суспільно санкціоновані норми використання мови в будь-яких сферах і ситуаціях комунікації, в будь-якому акті комунікації (соціолінгвістичний аспект); б) наука про комунікативний намір відправника мовлення і комунікативний вплив на отримувача мовлення (прагматичний аспект); в) вчення про правильну мовно-стилістичну поведінку партнерів. Методика стилістичного дослідження від інтенції (намір) висловлювання через зміст висловлювання (тематика, проблематика) до актуалізації у певній формі. Відправний момент стилістики – функціональний стиль і його підстилі. Взаємозв'язок між поняттями функціональний стиль/індивідуальний стиль. Стиль мови/стиль мовлення – обидві сторони діалектичної єдності; стиль мови – використання закономірностей, характерних системі стиля мови, у синтагматичному плані, тобто у конкретних письмових і усних текстах. Система функціональних стилів і підстилів. Поняття текст та тип тексту – Texttyp, Textsorte. Екстрапінгвістичні умови комунікативного ланцюжка: мета та завдання інформації; письмовий/усний шляхи спілкування; соціальна, професійна, національна, регіональна, вікова специфіка партнерів комунікації (функціональна специфіка мовлення). Лінгвостилістична специфіка мовлення, складається із трьох компонентів: а) стильова ознака – якісна ознака, виникає із функціональної специфіки конкретного тексту і є стилеутворюючим фактором, з одного боку, і нормою мовної реалізації, з іншого; б) мікросистема лексико-фразеологічних, граматичних і фонетичних засобів, що актуалізують стильові ознаки даного тексту; в) стильова значимість даного тексту (Ausdruckswert), співвіднесена із відправником мовлення. Останній пункт комунікативного ланцюжка: вплив на отримувача мовлення (Eindruckswert). Стилістичне значення (стилістичне забарвлення) у парадигматичному аспекті як об'єктивна додаткова інформація до лексичного значення (функціональне, нормативне, експресивне стилістичне забарвлення). Стилістичне значення у синтагматичному плані, що складається із контекстного стилістичного забарвлення і суб'єктивних конотацій (смислові, емоційні, волюнтарівні). Модель стилістичного забарвлення слова. Місце стилістики в системі суспільних наук. Її зв'язки із іншими науками (літературознавство, естетика, психологія, соціологія та статистика). **Тема. Лексичний стан німецької мови у стилістичному аспекті.** **Стилістична диференціація лексичного складу.**

Основні поняття теми: тематична група, тематичний ряд, синонімія, антонімія, архаїзм, історизм, неологізм, анахронізм, діалектизм, арготизм, жаргонізм.

Тематичні групи та тематичні ряди. Явище синонімії: ідеографічна, стилістична та контекстуальна синонімія.

Стилістична диференціація: неологізми, архаїзми, історизми, діалектизми, арготизми, запозичення, жаргонізми.

Тема. Засоби фразеологічного вираження у стилістичному контексті. Засоби зображення: порівняння, метафора, метонімія.

Основні поняття теми: фразеологізм, фразеологічні єдності, порівняння, метафора, метонімія.

Стилістична класифікація фразеологічних єдностей. Засоби вираження фразеологізмів. Розмежування понять зображеність (загальна образність словника – *Bildhaftigkeit, Anschauligkeit*), на основі прямого значення, та поняття образність (образні висловлювання/тропи і спеціальні лексико-граматичні прийоми/фігури - *Bildlichkeit*), на основі переносного значення. Взаємозв'язок між зображеністю та образністю. Порівняння: а) на основі прямого значення з метою об'єктивного уточнення висловлювання; б) на основі переносного/ метафоричного значення і гіперболічної оцінки. Поняття *tertium comparationis*. Функціональний зсув (*funktionale Verschiebung*), тобто переміщення значення слова в не узуальну сферу застосування як перехід до метафори. Метафора як вид тропу. Прирошення змісту, що виникає із взаємодії основного і переносного значення слів. Двоплановість метафоричної конструкції (*Doppelbödigkeit*). Семантична несумісність лексичного значення в ізольованому і контекстному аспекті. “Обмануте очікування”/ ефект несподіваності (*Konterdetermination*), викликаний так званими сміливими (несподіваними) метафорами. Види метафор: а) персоніфікація; б) алгорія; в) символ; г) синестезія. Метонімія і її види (зокрема, *pars pro toto*). Перифраз як засіб зображеністі та образності. Види перифраза: евфемізм, літота, гіпербола, іронія у вузькому значенні слова.

Тема. Засоби опису: перефрази, епітети. Лексико-граматичні засоби для вираження гумору та сатири.

Основні поняття теми: перефраза, епітет, алогізм, стилістичний парадокс, гра слів.

Роль епітета у різних стилях мови. Дві основні стилістичні функції епітета: конкретизуюча і оціночна. Постійні, несподівані, тавтологічні та інші види епітетів. Лексико-граматичні засоби для вираження гумору і сатири: використання багатозначності і омонімії у стилістичних цілях – гра слів і словосполучень із незвичайним логічним зв'язком, що викликають ефект несподіваності. Невідповідність форми і змісту, а також поєднання слів і виразів із різних стилів мови із різним стилістичним забарвленням (*Stilbruch*).

Змістовий модуль 2

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТИЛІСТИКИ МОВЛЕННЯ

Тема. Короткий огляд функціональних стилів сучасної німецької мови

Основні поняття теми: стиль художньої літератури, науково-публіцистичний стиль, стиль побутового спілкування, офіційно-діловий стиль, розмовний стиль.

Проблеми класифікації стилів. Різні точки зору на класифікацію функціональних стилів німецької мови. Метод лінгвістичної характеристики функціональних стилів: визначення комунікативної функції даного стилю; установлення похідних цієї функції рис стилю; опис сукупності лексико-

фразеологічних, граматичних і фонетичних засобів, які реалізують дані риси стилю. Короткий опис стилю офіційного мовлення, стилю наукової мови, стилю преси і публіцистики, стилю побутової мови. Стиль художньої мови – функціональний стиль із певними особливостями із домінуючою естетико-комунікативною функцією мови.

Тема. Повторення та його види. Стилістична функція інтонації.

Основні поняття теми: повторення, перелік, анадиплоз, ехо, інтонація, ритм, звучання.

Лексико-граматичні стилістичні прийоми (фігури). Види повторів. Паралелізм і антитеза. Стилістичні функції інтонації в окремих стилях мовлення. Ритмічні закономірності німецької мови – так званий закон нарastaючих членів. Деякі стилістичні особливості вимови. Узуальні та індивідуальні відхилення від норм вимови в залежності від соціальної і професійної, національної та територіальної приналежності, а також від мовної ситуації і контексту. Звуковідтворення на основі національних традицій. Алітерація та інші фонологічні засоби для посилення змісту висловлювання. Стилістичні функції графічних засобів як заміна звукових ефектів.

Тема. Синтаксис у стилістичному аспекті.

Основні поняття теми: тип речення, модель речення, пролепс, еліптичне речення, паралелізм, антитеза, парантеза.

Стилістично марковані варіанти словоформ. Стилістичні можливості таких окремих морфологічних категорій, як спосіб, стан, означеність/неозначеність, час та ін. Стилістично забарвлені моделі речень. Стилістичні функції окличних та питальних речень. Риторичні питання та звертання. Основний структурний тип речення для всіх стилів сучасної німецької мови – дієслівна рамкова конструкція у двох різновидах: повна рамка (Einklammerung) і неповна рамка (Ausklammerung). Правила винесення слів за вербальну рамку. Індивідуальна зміна дієслівної рамки як стилістичний прийом. Винесення атрибутивних прикметників і прислівників без флексій або із флексією за номінальну рамку. Переход до лінійного зв'язку, тобто до вільного нанизування ланцюжка додаткової інформації. Зв'язок між рамковою і лінійною конструкцією як стилістичний засіб гнучкості речення. Парантетичний зв'язок і парантетичні конструкції у різних стилях мовлення. Раптовий обрив речення як стилістичний прийом. Мовна економія і її стилістична значимість у різних стилях мовлення. Односкладові та еліптичні речenня. Тенденція до розріхлення синтаксичної будови – поряд із популярною тенденцією до ущільнення моделей речення (Straffung), блочна побудова речення, тобто структура, у якій номінальний член доповнюється лінійним нанизуванням прийменників і поширених генетичних означенінь. Номіналізація структури. Прозора архітектоніка речення як результат чіткого сегментування. Стилістично марковані словотвірні моделі. Стилістичні потенції словоскладання.

Тема . Текст як мовна структура та його ознаки. Види текстів у німецькій мові. Види текстів та їх властивості.

Основні поняття теми: текст, інформуючий текст, літературний текст, аудіотекст, діловий текст, професійний текст, композиційна форма.

Інформуючі види текстів та їх стилістичні властивості. Коментуючи види текстів та їх характеристика. Поняття «текст». Особливості літературних текстів. Аудіотексти. Тексти для читання. Літературні тексти. Ділові та професійні тексти. Історичні відомості про види текстів. Ознаки текстів. Композиційні форми

Список практичних занять

1. Стилістика як наука. Stilistik als Wissenschaft.

План

1. Die Begriffe "Stilistik", "Stil".
2. Der Gegenstand der Stilistik.
3. Die Aufgaben der Stilistik.
4. Die Zweige der Stilistik.

2. Загальна характеристика функціональних стилів у німецькій мові.

Allgemeine Charakteristik der funktionalen Stile im Deutschen

План

1. Der Stil der Amtssprache und seine Besonderheiten
2. Stil der Sprache der Wissenschaft und seine Besonderheiten
3. Der Zeitungsstil und seine Merkmale
4. Der Stil der Umgangssprache und seine Merkmale
5. Der Stil der schönen Literatur im Deutschen und seine Charakteristik.

3. Стилістичне забарвлення. Stilfärbung.

План

1. Stilmittel, Stilfiguren und ihre Funktion.
2. Funktionale Stilfärbung.
3. Semantisch- expressive Stilfärbung.

4-5. Стилістична диференціація словникового складу. Stilistische Differenzierung des Wortbestandes.

План

1. Thematische Gruppe und thematischen Reihen.
2. Die Synonymie und die Antonymie.
3. Archaismen und Historismen.

4. Neologismen und Anachronismen.
5. Territoriale Dubletten und Dialektismen.
6. Argotismen und Vulgarismen.
7. Soziale Jargonismen und Fremdsprachige Wörter.

6-7-8. Засоби образності та опису. Mittel der Bildlichkeit und der Bildhaftigkeit. Mittel der Umschreibung Ausdruck von Humor und Satire

План

1. Stilistische Klassifikation der Phraseologischen Fügungen.
 2. Die Ausdrucksmöglichkeiten der Phraseologismen.
 3. Mittel des bildlichen Ausdrucks und Mittel der Bildhaftigkeit.
 4. Der Vergleich und seine Abarten.
 5. Die Metapher und ihre Abarten.
 6. Die Metonymie und ihre Abarten.
 7. Die Periphrase und ihre Abarten.
 8. Das Epiteton und seine Abarten.
 9. Wortwitze (Doppelsinn und Wortspiel).
 10. Die Allogismen (Unlogische Verbindungen).
 11. Stilistische Paradoxe.
9. Проектна робота.

На вибір:

Проект 1. «Ідіоми»

Проект 2. «Прислів'я»

Методичні вказівки для виконання практичних занять

Форми роботи на практичних заняттях:

1. Робота із літературою.
2. Переклад іншомовного матеріалу.
3. Перегляд навчального відео.
4. Бліц-опитування.
5. Тестування.
6. Опис діаграм, схем, малюнків, таблиць
7. Вивчення термінів.
8. Пояснення термінів.
9. Наведення прикладів.
10. Формулювання власних думок .
11. Аналіз текстового матеріалу.
12. Асоціативні умовиводи.

У межах курсу можливо завантажувати письмові відповіді у вигляді есе, однак вони будуть оцінюватися лише на 50%, тобто на 5 балів з 10 можливих.

Також можна захистити практичне заняття в усній формі, аудиторно з викладачем, максимально 10 балів за одне успішно складене практичне заняття в усній формі у вигляді дискусії або бесіди.

Норми оцінювання:

1 бал виставляється за відвідування заняття

10 балів за успішне виконання практичного заняття усно

5 балів за успішне виконання практичного заняття письмово

Перелік орієнтовних питань для опитування на практичних заняттях

Thema 1-2

1. Erklären Sie die Begriffe „Stilistik“ und „Stil“!
2. Beschreiben Sie vier Forschungsgebiete der Stilistik!
3. Formulieren Sie die Aufgaben der Stilistik!
4. Formulieren Sie die Aufgaben der Makrostilistik und Mikrostilistik!
5. Erklären Sie die Zweige der Stilistik!
6. Formulieren Sie den Gegenstand der Stilistik!
7. Beschreiben Sie die Nachbardisziplinen der Stilistik!
8. Was ist der Stil?
9. Nennen Sie die Klassifikation der Funktionalstile im Deutschen!
10. Beschreiben Sie den Stil des offenen Verkehrs und seine Besonderheiten!
11. Beschreiben Sie den Stil der Wissenschaft und seine Besonderheiten!
12. Beschreiben Sie den Stil der Publizistik und seine Besonderheiten!
13. Beschreiben Sie den Stil der Alltagssprache und seine Besonderheiten!
14. Beschreiben Sie den Stil der Belletristik und seine Besonderheiten!

Thema 3

1. Bestimmen Sie die Definition „Stilfärbung“.
2. Beschreiben Sie die Besonderheiten der Arten der Stilfärbung: funktionale und semantisch-expressive Stilfärbung!
3. Beschreiben Sie die Stilfärbungsskala nach Riesel.

Thema 4-5

1. Was versteht man unter Synonymen und ihre Arten im Sinn der Stilistik?
2. Was wissen Sie über lexikalische Arhaismen und Historismen?
3. Was wissen Sie über Termini?
4. Beschreiben Sie die Neologismen und Anahronismen im Sinn der Stilistik!
5. Beschreiben Sie die stilistischen Besonderheiten der territorialen Dubletten und Dialektismen!
6. Was wissen Sie über Fremdwörter?
7. Erklären Sie die stilistischen Besonderheiten der Jargonismen, Argotismen und Jugendsprache!

Thema 6-7

1. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: der Vergleich im Sinn der Stilistik!
2. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: der Epitheton im Sinn der Stilistik!
3. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: die Metapher im Sinn der Stilistik!
4. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: die Metonymie im Sinn der Stilistik!
5. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: die Periphrase im Sinn der Stilistik!
6. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: der Euphemismus im Sinn der Stilistik!
7. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: die Hyperbel im Sinn der Stilistik!
8. Beschreiben Sie die Mittel der bildlichen Ausdrucks: die Ironie im Sinn der Stilistik!
9. Beschreiben Sie die Mittel der phraseologischen Ausdrucks: Idiome im Sinn der Stilistik!
10. Beschreiben Sie die Mittel der phraseologischen Ausdrucks: Sprichwörter im Sinn der Stilistik!

Thema 8-9

1. Präsentieren Sie die Grammatik im Dienste der Stilistik. Allgemeine Information.
2. Beschreiben Sie die stilistischen Leistungen der Satztypen!
3. Bestimmen Sie die Wortstellung als stilistisches Mittel!
4. Was wissen Sie über stilistisch motivierte Verletzung des prädikativen Rahmens?
5. Erklären Sie den Gebrauch der Paranthesen, Abbrüche und Ellipsen im Sinn der Stilistik!
6. Was wissen Sie über asyndetische und polysyndetische Verbindungen?
7. Erklären Sie den Gebrauch der Aufzählungen und Wiederholungen im Sinn der Stilistik!
8. Erklären Sie den Gebrauch des Parallelismus und der Antithese im Sinn der Stilistik!

Thema 10-11

1. Präsentieren Sie allgemeine Information über stilistisch-phonetische Ausdrucksmittel!
2. Was bezeichnet Lautmalerei?
3. Was wissen Sie über Alliteration?
4. Präsentieren Sie allgemeine Information über intonatorisch-stilistische Ausdrucksmittel: Wiederholung!
5. Präsentieren Sie allgemeine Information über intonatorisch-stilistische Ausdrucksmittel: Rhythmus!

6. Präsentieren Sie allgemeine Information über intonatorisch-stilistische Ausdrucksmittel: Rhythmus!
7. Präsentieren Sie allgemeine Information über intonatorisch-stilistische Ausdrucksmittel: Satzmelodie!

Thema 12

1. Was bedeutet der Begriff „Text“ im Kontext der Stilistik?
2. Erzählen Sie die Geschichte der Textsorten!
3. Beschreiben Sie die Textklassifikationen!
4. Was wissen Sie über die Informierenden Textsorten und ihre Charakteristik?
5. Was wissen Sie über die Kommentierenden Textsorten und ihre Charakteristik?
6. Wie verstehen Sie den Begriff „Kompositionsform“ mit Beispielen?

6. Контроль навчальних досягнень

Критерії оцінювання роботи студента на практичних заняттях:

За завдання, виконане на занятті або після заняття у належний термін, студент отримує бали у відповідності до виду заняття згідно навчально-методичної карти курсу.

10 балів - ставиться за повні, системні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь. Вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації.

9 балів - ставиться за повні, глибокі знання в межах вимог навчальної програми, аргументоване використання їх у практичній діяльності, вміння знаходити інформацію та аналізувати її, робити висновки, узагальнення. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.

8 балів - добре володіння вивченим матеріалом, вміння аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації джерелами інформації, використовувати загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.

7 балів - знання є достатніми. Студент намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.

6 балів - ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.

5 балів - студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді правильні, але недостатньо осмислені. суттєві помилки у виконанні практичних завдань, студенту складно усунути без допомоги викладача.

4 бали - студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати думку. Знання поверхневі.

3 бали - студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, відповідь поверхова, фрагментарна, вимагає повторення вивченого матеріалу.

2 бали - відтворення незначної частини навчального матеріалу, студент має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

1 бал - початкові уявлення про предмет вивчення.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

Кількість	Оцінка
-----------	--------

балів	
5	Представлений матеріал розкриває і обґруntовує тему, завдання виконано в повному обсязі.
4	Представлений матеріал недостатньо обґруntований, виконане завдання містить неточності, які не впливають на зміст виконаної роботи
3	Представлений матеріал недостатньо обґруntований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
2	Є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	Допущені фактичні помилки в змісті роботи

Завдання з самостійної роботи за робочою навчальною програмою оцінюється у 5 балів. Кожна самостійна робота за об'ємом і змістом включає одне завдання і оцінюється відповідно від 0 до 5 балів.

Модульна контрольна робота здійснюється шляхом комп'ютерного тестування і вміщує 25 тестових завдань. Кожне правильно виконане завдання оцінюється в 1 бал.

Максимальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи – 25 балів.

Мінімальна кількість балів, які Ви можете набрати за виконання модульної контрольної роботи – 0 балів.

23 - 25 балів - відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками;

20 - 22 балів - високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок;

18 - 19 балів – достатній рівень знань з незначною кількістю помилок;

16 - 17 балів – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків;

12 - 15 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань;

0 - 12 балів – низький рівень знань, необхідне доопрацювання навчального матеріалу.

Критерії оцінювання знань студентів на екзамені:

Екзаменаційний тест складається з 40 питань.

Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал.

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності	Максимальна	Модуль 1	Модуль 2
----------------	-------------	----------	----------

студента	кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування практичних занять	1	9	9	9	9
Робота на практичному занятті	10	9	90	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання реферату	15			1	15
Разом	-	-	174	-	184
Максимальна кількість балів: 358					
Розрахунок коефіцієнта: 5.9					

6.2. Завдання для **самостійної роботи** студента та критерії її оцінювання

Самостійна робота за перший модуль передбачає формулювання виконання блоку практичних вправ на основі прочитаного додаткового теоретичного матеріалу для самостійної роботи (джерело: навчальний посібник Казимір В. О., Яремчук І. М. STILISTIK DER DEUTSCHEN SPRACHE LEHRMITTEL FÜR DIE STUDENTEN)

Підручник <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2703/Kazymir-V.O.-Yaremchuk-I.M.-Stilistik-der-deutschen-Sprache.-Lehrmittel-f%C3%BCr-die-Studenten.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Форма подання та результати виконання завдання

Відповідь рекомендовано подавати письмово

Критерії оцінювання:

кожна розгорнута відповідь оцінюється від 0 до 5 балів

Виконання 4 індивідуальних завдань разом складають 20 балів за модуль

Термін виконання: четверта декада жовтня

Завдання 1

Praktische Aufgaben zum Thema „Stilfärbung“

Aufgabe 1. Finden Sie im Text die Wörter, die die regionale Stilfärbung haben.

„Ein Berliner tritt in einen Wiener Laden und verlangt eine Reisemüt-ze. Der Verkäufer berichtigt: „Sie wünschen eine Reisekappe?“ und legt ihm einige vor. Der Berliner bemerkt: „Die bunten liebe ich nicht.“ Der Verkäufer übersetzt dies in sein Deutsch: „Die färbigen gefallen Ihnen nicht.“ Denn der Wiener liebt nur Personen, aber nicht Sachen. Der Berliner fragt schließlich: „Wie teuer ist diese Mütze?“ und macht sich unbewußt eines groben Beroli-nismus schuldig. Teuer bedeutet ja einen den normalen Preis übersteigen-den, übertrieben hohen Preis. „Wie teuer ist dies?“ heißt also – „wie übermäßig hoch ist der Preis?“ Der Wiener sagt nur: „Was kostet das?“ Der Berliner sucht die Kasse und findet nur die Kassa. Er verläßt den Laden, weil es früh ist, mit dem Gruß „Guten Morgen“ und erregt die Verwunderung des Wieners, der diesen Gruß nur bei Ankunft und nicht beim Abschied gebraucht. Der Wiener selbst erwidert den Gruß mit „Hab die Ehre, guten Tag“, was wieder den Berliner in Erstaunen versetzt, denn den Gruß „Guten Tag“ kennt er um-gekehrt nur bei der Ankunft, nicht beim Weggehen.“

[Riesel 1954:101]

Aufgabe 2. Bestimmen Sie die funktionale und semantisch-expressive Stilfärbung folgender Wendungen:

eine Berufung einlegen; in Betreff; den Zapfenstreich schlagen lassen; den Brief frankieren; in Absprache mit...; in Anerkennung Ihrer Verdienste; den Bund der Ehe eingehen; in Ausübung seines Berufes; einen Klaps haben; zur Abstimmung bringen; innerhalb der Kompetenz; ich habe die Ehre; kraft meines Amtes; wie die Verhältnisse diesbezüglich liegen; j-m zu-gunsten buchen; gesetzlich vorgeschrieben; mit Sack und Pack; namhaft ma-chen; das rollende Material; j-m das Fell gerben; einen Bericht erstatten.

Aufgabe 3. Vergleichen Sie die folgenden Beispiele. Wie ändert sich die Stilfärbung der fettgedruckten Wörter und Wendungen in verschiedenen Kontexten?

- 1.1. Nachdem man gespeist hatte, ging man in einen kleinen gelben Salon.
- 1.2. Riesige Pumpaggregate speisen einen Frischluftkanal, der un-terhalb der Fahrbahn entlangläuft.
- 1.3. Hundert Mann müssen noch gespeist werden.
- 1.4. Ich habe mir eine Blase am Fuß gelaufen.
- 1.5. Das zieht bestimmt Blasen.
- 1.6. Es regnet Blasen auf den Pfützen.
- 1.7. Ihr seid mir ja eine schöne Blase!
- 3.1. Der Wind saust im Schornstein.
- 3.2. Die Schüssel sauste zu Boden.
- 3.3. Den Kinobesuch werde ich wohl sausen müssen.

Aufgabe 4. Bestimmen Sie die Stilfärbung der fettgedruckten Wörter. Welche Stilfärbung können diese Wörter in einem anderen Kontext annehmen?

1. Die Säure hat ein Loch in den Stoff gefressen. 2. Das Pferd hat einen Eimer voll Wasser gesoffen. 3. Sie nahm ihre Handtasche, schüttete den Inhalt auf die Bettdecke, und wir angelten den Rest des Geldes ... zwi-schen Zahnbürste, Seifendose, Lippenstift und Medaillen heraus. (H. Böll). 4. Im Pferdestall lag eine dicke Matte aus Sägespänen. Es duftete wie im Zirkus. Die Ziege Minna meckerte dem neuen Stallgefährten ihr Willkommen zu. Pedro stand steif vor der Tür. (E. Strittmatter). 5. Pedro beschnupperte die Erde und schnarchte. (E. Strittmatter).

Завдання 2

Praktische Aufgaben zum Thema „WORTSCHATZ DER DEUTSCHEN SPRACHE AUS STILISTISCHER SICHT“

Aufgabe 1. Finden Sie Neologismen, die auf Grund von anderen Neologismen erschienen sind. Nach welchen Sprachgesetzmäßigkeiten sind diese Wörter gebildet?

1. Aktenaktivist, Portemonnai-Aktivist, Passivist, Qualitätsfritze; 2. auf dem Appelplatz war eine kleine Gruppe noch beim Diskutieren, und an den letzten Baracke stand ein „Zweierkollektiv“, hatten sich der Junge und das Mädchen anscheinend noch sehr viel zu erzählen. (H. Hauptmann). 3. Amerika unter dem Eindruck von „Spätniks“ Tod. 4. Dem Leipziger Kabarett „Pfeffermühle“ lieferten der „Spitnik 1“ den Programmtitel „Spotnik .1“, und ein pfiffiger Berliner taufte sein Motorrad kurzerhand „Sprilnik“. 5. Nachdem nun auch der Mond erreicht worden ist, bliebe abschließend noch zu fragen, was in Zukunft mit Wendungen wie „den Mond anbellen“, „nach dem Monde greifen“ und „auf dem Mond leben“ geschehen wird, die fast in ihr Ge-genteil verkehrt worden sind.

Aufgabe 2. Finden Sie in folgenden Abschnitten Archaismen oder veraltet Bedeutungen und bestimmen Sie die Werke, denen sie entnommen sind.

Lauf tut sich der weite Zwinger... 2. Warte nur, balde ruhest du auch. 3. Aus dem bewegten Wasser rauscht ein feuchtes Weib hervor. 4. Und im Kreise scheu umgeht er den Leu ... 5. Und aus der ungeheuren Mitte nimmt er den Handschuh mit keckem Finger. 6. Meine Mutter hat manch Gülden Gewand. 7. Sie kämmt es mit goldenem Kamme und singt ein Lied dabei; das hat eine wundersame, gewaltige Melodei. Den Schiffer im kleinen Schiffe ergreift es mit wildem Weh ... 8. Meine Tochter werden dich warten schön ... 9. ... dem sterben seine Buhle einen goldenen Becher gab. 10. Aufs Neue erklingen die Drommeten, es gilt neuen Kampf. 11. Nach Frankreich laufen zwei Grenadier, sie waren in Rußland gefangen. 12. Sie selber, aller liebe Bronne, ist Rose und Lilie und Taube und Sonne. 13. Es lächelt der See, er ladet zum Bade, der Knabe schlief ein am grünen Gestände. 14. Nebel zerreißen, der Himmel ist helle.

Aufgabe 3. Finden Sie Archaismen und bestimmen Sie, mit welchen stilistischen Zwecken sie gebraucht sind.

Doch lächle nur denn wenn du lächelst, greifen Gandarven nach der Zither, und sie singen ... (H. Heine). 2. Du wunderliche Maid! Was träumst, was treibst du? (H. Kleist) 3. Hoch schwebt mir auf Freudenfittigen die Seele. (F. Schiller) 4. Der

heitere Nachthimmel breitet sein goldenes Gezelt über uns aus. (J.W.Goethe) 5. Als Schwanenritter verkleidet, hatte der König um Mitter-nacht einen blausilbernen Nachen bestiegen. (J.R.Becher) 6. Ludwig Uhland, der die Lehrer der Minne und des Glaubens so hold und lieblich hervorgesungen aus den Trümmern alten Burgen und klosterhallen. (H.Heine) 1. „Ich werde – fürwar denn – dafür sorgen, daß sich mit ihrem Treiben die Polizei beschäftigt“ ... „Dem mag nun sein, wie ihm wolle, so irren Sie doch in Ihrer ersten Vor-aussetzung, Mann, sintemal ich kein Volksschullehrer bin ... (H.Mann.) 8. Prasselnd fängt es an zu lohen, hebt sich geschwinder vom Altar, und darüber schwebt in hohen Kreisen sein geschwinder Aar. (F.Schiller) 9. Mein Greifs-walder Freund war auch ein deutscher Barde, und wie er mir vertraute, arbeite er an einem Nationalheldengedicht zur Verherrlichung Hermanns und der Her-mannsschlacht. (H.Heine) 10. Er (Grünlich) trug einen schwarzen und schon etwas blanken Rock ... und eine Weste mit /wei oder drei Kneiferschnüren kreuzte. (Th.Mann)

Aufgabe 4. Weiche Professionaljargönismen aus dem Gebiet: a) der Politik, b) des Flugwesens, c) des Theaters, d) des Rittersports haben ihren Jargoncharakter verloren uns sind zu Terminen oder Speziellexik geworden?

a. Fisch (чужа буква), Zwiebelschrift (буква іншого шрифту), Fahne (гранки), Fliegenkopf (перевернута буква), Leiche (пропуск слова), Hochzeit (повторення слова);

b. Ehrenrunde (захід на друге коло при невдалій спробі приземлитися), Flüstertüte (мегафон), Fliegermaus (мала авіабомба), Männchen (падіння на хвіст), Franz (штурман), franzen (вести літак);

c. Wange (бокове маскування сходів на сцені), Schenkel (боковий висячий лаштунок), Szeniker (художник), Tineff (бутафорія), Black-out (вимикання світла, яке завершує будь-яку сцену спектакля), Ab-stecher (спектакль у чужому приміщенні), Kaltprobe (репетиція в телестудії перед передачею), Lichtorgel (пульт керування освітленням);

d. der Favorit kann für den großen dreijährigen Rennen „stehen“; über, ein Pferd auf der Rennbahn: das Pferd wäre nicht da; ein; Pferd, ein „Außen-seiter“, obwohl es an der Innenseite vorstößt; ein Pferd marschiert auf, „Auf wiedersehen“; ein Pferd wird in „Ohne Fleiß kein Preis“ geschlagen; ein Pferd gewinnt „Kopf schief; ein Reiter hat „die Hände voll“; „halbe Bahn“, mit der ein Pferd gewinnt, ist auch meist wohl kaum mehr als ein Dutzend Längen. Aufgabe 5. Finden Sie Professionaljargonismen und Professionslexik. Bestimmen Sie die Spezifik ihres Gebrauchs.

1. Heuerbaas Sam: Viermal hatte ich Schiffbruch auf alten Särgen. Keine niete hielt mehr dicht. Die Reeder jagten die Kästen, immer wieder hoch versichert los, bis sie absoffen. Meist inclusive Mannschaft. Die Reeder machten ein gutes Geschäft dabei. (E. Welk)

2. Mit Schwung pfeffert er das Boot um die Boje, dass Schoten und Stage krachen. Plötzlich knallt ihn eine Bö in das Goss. Der Mast biegt sich wie eine Gerte. Dei Großschot rutscht ihm aus der Hand. Wild giert das Boot. Willi greift nach dem Schotende. Er will es schnell wieder anholen und achtet dabei weder auf Kurs noch

auf Wind. Die nächste Bö knallt ihm den Großbaum an den Schädel, dass er nur noch Funken und Sterne sieht. Und dann ist es schon geschehen! (F.Hart)

3. Sauer griff nach seinem Kochgeschirr. „Da ist die Gulaschkanone! Rasch – sonst kriegen wir nur noch das Spülwasser“. (E.Remarque)

4. Ein Spanner ist jemand, der spannt (während die anderen das in d. 20er Jahren verbitene Roulette spielen, ob die Schupo kommt und ob überhaupt die Luft rein ist. Und der die Haustür eben schnell abschloss, das war der Schlepper, der schleppt die Gäste rauf... (H.Fallada) :

5. „Aber wie steht's mit dieser Maschine hier?“ Der Doktor klopft Rainer an die Brust. „Ist die auch in persönlicher Pflege?“ (F. Hart)

Завдання 3

Praktische Aufgaben zum Thema „Mittel des bildlichen Ausdrucks“

Aufgabe 1. Informieren Sie sich über die Gründe der Bildhaftigkeit unserer Rede. Ergänzen Sie die die Beispielsreihe jedes Punktes.

Eine Sprachgemeinschaft gibt Wörtern eine zweite, übertragene Be-deutung – nicht selten auch Sprachnot, weil etwas Neues benannt werden muss und es noch kein Wort dafür gibt. Ohne die Fähigkeit, die Sprache in dieser Weise flexibel zu gebrauchen, hätten wir große Probleme, uns über eine sich wandelnde Welt zu verständigen. Wir haben seit einigen Jahren den PC, und nun klicken wir uns mit der Maus einige Icons an und surfen durchs Internet.

Häufig sollen wir anschaulich reden: Ein guter Gedanke ist das Salz in der Suppe, ein Schrei wird spitz wie ein Nagel, eine Farbe wird laut schreiend, eine Stimme wird samtig, eine Kehle mit guter Gesangsstimme wird golden, eine unangenehme Nachricht stößt uns sauer auf, wir haben Grillen im Kopf... usw.

[Bünting 2003: 275]

Aufgabe 2. Bestimmen Sie Arten von Epitheta:

1. grünes Gras, böse Hexe, der listenreiche Odysseus, der rasende Repor-ter (E. Kisch);

2. „Er sah aus wie sonst, derselbe transzentalgraue Leibrock, diesel-ben abstrakten Beine und dasselbe mathematische Gesicht“ (H. Heine);

3. z.B. im Sturm und Drang: wild, stürmisch, verworren, rebellisch, un-bändig, wirr u. a.; in der Romantik: fern, blau, geheimnisvoll, wunder-bar; 4. Auf dem Tisch stand hohe, grüne Vase.

In der Literatur gehört das Epitheton zu den beliebten Stilmitteln. Von den besonders epithetafreudigen Schriftstellern kann man Arnold und Stefan Zweig nennen, z.B.: „ . . . neben diesen beiden zitternden, atmenden, keuchenden, wartenden, frierenden, schauernden, neben diesen beiden unerhör-ten Händen“ (St. Zweig).

Aufgabe 3. Ergänzen Sie folgende Vergleiche:

weiß wie...; bleich wie ...; klar wie ... ; schnell wie ...; ängstlich wie ... ; notwendig (unentbehrlich) wie ...; hungrig wie ...; stumm wie ...; geduldig wie ... ; dünn wie ...

; bitter wie ... ; kalt (kühl) wie ... ; süß wie ...; bekannt wie ...; falsch wie ...; dunkel wie ...; arm wie ...; still wie ...

Aufgabe 4. Bestimmen Sie die Stilfärbung der folgenden stehenden Vergleichen: wie eine Seifenblase zerplatzen; sich wie ein Lauffeuer verbreiten; wie der Teufel das Weihwasser (den Weihrauch) fürchten; wie seinen Augapfel hü-ten; wie (die) Pilze nach dem Regen aus der Erde (dem Boden) schießen; wie der Spielmann zur Hochzeit kommen; wie ein Blitz (Strahl) aus heiterem Himmel; wie Butter an der Sonne bestehen (dastehen).

Aufgabe 5. Suchen Sie passende Verben zu den folgenden stehenden Vergleichen: wie angewurzelt... ; wie angenagelt... ; wie hinein -(herein)geschneit... ; wie gedruckt ... ; wie an Spieß ... ; wie ein Fuchs ... ; wie versteinert ... ; wie eine Bombe ... ; wie eine Klette an j-m ... ; wie ein Pfau ... ; wie Pech und Schwefel (wie die Kletten) ... ; wie ein Schneider (wie ein junger Hund) ... ; wie ein geprellten Frosch ...; wie vom Schlag ...

Завдання 4

Praktische Aufgaben zum Thema „Mittel des bildlichen Ausdrucks“

Aufgabe 1. Nennen Sie Antonyme zu den Epitheta in den folgenden Wortfügungen:

gelinder Frost; milder Winter; üppiges Gras; herzlicher Empfang; lau-ter Beifall; mager Ernte; derbes Leder; lahme Entschuldigung; magerer Bo-den; sphärische Kenntnisse; heiteres Wetter; grelles Licht; kahle Bäume; kla-res Wasser.

Aufgabe 2. Bestimmen Sie syntaktische Arten der Metaphern:

- 1). süße Töne, bittere Erfahrung;
- 2). sich etwas überlegen, den Duft rauben;
- 3). Sein Herz drohte zu brechen.
- 4). Zelt des Himmels.

Aufgabe 3. Bestimmen Sie Abarten der Metaphern (Personifikation, Allegorie, Synästhesie):

1. Die Sonne lacht,... durch die Nacht, die mich umfangen (Brentano);
2. Das Heidekraut spielte seine violette Melodie, und nur ein paar Immor-tellen wagten, mit ein paar Tönen knallgelb dazwischenzuklimpern (Strittmatter). 3. „Sensenmann“ für „Tod“; in einer Fabel: Der Fuchs als Sinnbild für Schlauheit und Durchtriebenheit.

Aufgabe 4. Bestimmen Sie das Stilmittel in folgenden Beispielen. Erklären Sie deren Wirkung.

- (1) Bienkopp sattelt sein asthmatisches Motorrad und reist an die Mee-resküste (E. Strittmatter)
- (2) Das kranke Gesundheitswesen
- (3) Man muss das Eisen schmieren, solange es heiß ist (Motorölwer-bung)
- (4) Darüber sind Bibliotheken geschrieben worden

- (5) Mein Schicksal ist ein Mensch, der sich Macht anmaßt über Leben und Tod (D. Noll)
- (6) Fern, unsichtbar – unsichtbar noch – war Krieg (U. Widmer)
- (7) Wa(h)re Liebe
- (8) Der Sägemüller zieht die Schleusen seiner Beredsamkeit (E. Strittmatter)
- (9) Wie alles Aufbewahrenswerte dieser insgesamt aufbewahrens-werten Stadt füllten die Schätze des Schifffahrtsmuseums ein altes, gleichfalls museales Patrizierhaus (G. Grass)
- (10) Am Ende der Heiligen-Geist-Gasse brütete rotschwarz, grün kleingetürmt, unter dickem geschwollenem Turm die Backsteinhenne Sankt Marien (G. Grass)

Самостійна робота за другий модуль передбачає формулювання виконання блоку практичних завдань на основі прочитаного додаткового теоретичного матеріалу для самостійної роботи (джерело: навчальний посібник Казимір В. О., Яремчук І. М. STILISTIK DER DEUTSCHEN SPRACHE LEHRMITTEL FÜR DIE STUDENTEN)

Список індивідуальних завдань:

Індивідуальне завдання 1 (5 балів)

Lesen Sie Theorie zum Thema "Über das Wesen der linguostilistischen Textinterpretation" (S. 115-120)

Індивідуальне завдання 2(5 балів)

Analysieren Sie Schemas!

Der zu empfehlende Plan der linguostilistischen Interpretation des schön-geistigen Textes (S.121-122)

Der zu empfehlende Plan der typologischen und stilistischen Analyse der Textsorte „Parabel“ (S. 123-124)

Der zu empfehlende Plan der linguostilistischen Interpretation des lyrischen Gedichtes (S. 125-126)

Wählen Sie irgendwelchen Gedicht und analysieren Sie es schriftlich laut des Schemas! (S. 129-138)

Індивідуальне завдання 3(5 балів)

Lesen Sie zum Thema "Text aus stilistischer Sicht" (S. 126-128)

Machen Sie Textanalyse! (S. 129-138)

Підручник <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2703/Kazymir-V.O.-Yaremchuk-I.M.-Stilistik-der-deutschen-Sprache.-Lehrmittel-f%C3%BCr-die-Studenten.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Форма подання результатів виконаної роботи: письмово
Критерії оцінювання письмової відповіді:

Кількість балів	Оцінка
5	Представлений матеріал розкриває і обґруntовує тему, завдання виконано в повному обсязі.
4	Представлений матеріал недостатньо обґруntований, виконане завдання містить неточності, які не впливають на зміст виконаної роботи
3	Представлений матеріал недостатньо обґруntований, виконане завдання містить неточності, які частково впливають на якість виконаної роботи
2	Є неточності у викладенні матеріалу, відсутня логічна послідовність виконаної роботи
1	Допущені фактичні помилки в змісті роботи

Строк подання: друга декада жовтня

Зокрема програмою передбачено творчу роботу (підготовка реферату та його прилюдний захист з використанням смарт-дошки, обсяг презентації – 10-15 слайдів, обсяг реферату – 10 сторінок із титульною сторінкою, планом, основним змістом та списком використаних джерел)

Орієнтовна тематика:

1. Sprachsystem und Sprachverwendung
2. Der Begriff des Sprachstils
3. Stilistische Prinzipien und Möglichkeiten der Textgestaltung
4. Stilmittel im Rahmen des Satzbaus
5. Stilistisch wichtige Abwandlungen der Satzgestaltung
6. Möglichkeiten der Umformung oder des Wechsels grammatischer Kategorien als Stilmittel
7. Stilmittel des Wortschatzes
8. Stilmittel der Lautung und des Rhythmus
9. Stilmittel im Rahmen des Satzbaus
10. Das Zusammenwirken der Stilmittel

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Дотримання плану презентації	1
2.	Мовна правильність оформлення презентації	1
3.	Інформативність викладеного матеріалу	2

4.	Представлення на другому слайді 15 нових слів з перекладом	1
5.	Змістовність, чіткість, мовна правильність усного представлення презентації	2
6.	Використання нової лексики при усному представленні презентації	2
7.	Наявність завдань для аудиторії	2
8.	Наявність ілюстрацій, фото тощо	2
9.	Орфоепічна та орфографічна грамотність	1
10.	Використання в презентації аудіофайлів	1
Разом		15 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

За планом передбачено написання модульних контрольних робіт, з них:

МК 1. Зразок варіанту модульної контрольної роботи (25 балів за правильне виконання завдань)

Modulkontrolle 1

1. Für welchen Stil sind folgende Besonderheiten charakteristisch?

- A Stil der schönen Literatur
- B Stil der Amtssprache
- C Stil der Umgangssprache
- D Zeitungsstil
- E Stil der Wissenschaft

- die Wörter werden nicht nach Regeln, sondern nach Gewicht gestellt;
- Überzeugungskraft;
- bestimmte Formeln;
- Humor und Satire (abhängig von der Textsorte);
- Gebrauch von bestimmten verkrusteten Formeln und Wendungen;
- Gliederung des Inhalts;
- Klarheit;
- Kürze;
- Bildhaftigkeit;
- Sachlichkeit (wenn es notwendig ist);
- Argumentation;
- Regierungs- und Verwaltungstätigkeit (Regierungsanordnungen, Amtsdocuments, Erlässe...);
- Zwischenstaatlichen Beziehungen (Protokole, Memoranden, Gespräche, Diplomatenkorrespondenz);
- Jurisprudenz (Rechtswissenschaft): Kodexe, Gesetze...
- Im Handelsverkehr und in der Wirtschaft (Handlungsverhandlungen, Handelsabkommen);
- In der Militär (Statuten, Befehle, Anordnungen);
- Im Amtsverkehr und Behörden (Verhandlungprotokole);
- Im Privatleben des Menschen (schriftliche Erklärung, Entschuldigungen, Anträge u.s.w.).
- Konkretheit;
- Abstraktheit:
- Knappheit der Sprache des Stils;
- Gebrauch von Terminen;
- Emotionalität;
- Anschaulichkeit;
- Auflockerung;

- Emtionalität;
- Expressivität;
- Ungezwungenheit;
- Bildhaftigkeit;
- Kürze;
- Hang zur Ironie;
- subjektive Bewertung;
- das Streben auf den Hörer/Leser einzuwirken;
- Phraseologismen;
- metaphorische Mittel;
- expressive Vergleiche, Sprichwörter;
- manchmal Pathetik ;
- Konkretheit des Inhalts der Kommunikation;
- Spontaneität;
- inoffizieller, vertrauter, natürlicher Charakter der Kommunikation;
- Anrede-und Schlussformeln für Briefe.
- Sachlichkeit;
- Logik;
- Klarheit;
- treffende Beweisführung;
- Charakteristik der handelnden Personen,
- Wahl und Verwendung der sprachlichen Ausdrucksmittel;

2. Bestimmen Sie den Funktionalstil:

- *Bist müde? Und ob! Und du?*
- *Natürlich! Sehr sogar.*
- *Nicht bei der Arbeit heute? Krank, oder?*

3. Bestimmen Sie den Funktionalstil:

Diese Vorlesungen sind der Ästhetik gewidmet; ihr Gegenstand ist das weite Reich des Schönen, und näher ist die Kunst, und zwar die schöne Kunst ihr Gebiet. Für diesen Gegenstand ist freilich der Name Ästhetik eigentlich nicht ganz passend, denn Ästhetik bezeichnet genauer die Wissenschaft des Sinnes, des Empfindens, und hat in dieser Bedeutung als eine neue Wissenschaft oder vielmehr als etwas, das erst eine philosophische Disziplin werden sollte, in der Wolffischen Schule zu der Zeit ihren Ursprung erhalten, als man in Deutschland die Kunstwerke mit Rücksicht auf die Empfindungen betrachtete, welche sie hervorbringen sollten, wie z.B. Empfindungen des Angenehmen, der Bewunderung, der Furcht, des Mitleidens usw... (F.Hegel. Ästhetik, 13).

4. Bestimmen Sie den Funktionalstil:

Ausschluss des Studenten Werner Franke (Gruppe 2-6) von der Prüfung wegen Täuschungsversuchs. Bei der Prüfung am 15.05.05 wurde dem Studenten Werner Franke aus der Gruppe 2-6 die Benutzung unerlaubter Hilfsmittel nachgewiesen. Unter Berufung auf § 37 der Prüfungsordnung vom 03.08.2000 wird folgendes vorgeschlagen:

- a) Die Prüfung gilt als nicht bestanden (ungenügend). Der Student Franke hat die Prüfung bis zum 15.06.05 zu wiederholen.*
- b) Auf Grund der sonstigen guten Studienhaltung des Studenten Franke wird von einem Disziplinarverfahren abgesehen. Die Auswertung dieses Verstosses wird der Gruppe 2-6 übergeben.*

5. Bestimmen Sie den Funktionalstil:

Wir bitten Sie nochmals, unser Angebot zu überprüfen und uns mitzuteilen, ob mit einer Auftragserteilung zu rechnen ist.

6. Bestimmen Sie den Funktionalstil:

- *Die Nacht jagte auf ihrem schwarzen Rosse, und die langen Mähen flatterten im Winde. (H. Heine. Harzreise)*
- *Trotz dieses „freundschaftlichen“ ...Verhältnisses ...war der Oberleutnant – berufsbedingt – äußerst mißtraurisch. (J. Mader)*
- *Hansen malte alle, war bekannt in sämtlichen Strassen, Gassen und Gäßchen. (E. Wustman)*

МК.2-3. Тестування (25 запитань, кожна правильна відповідь оцінюється у один бал)

Зразок тестового завдання:

1. Wie heissen die unlogischen Verbindungen gründen auf der Verbindung von Wörtern, deren Annäherung unerwartet oder unlogisch erscheint?

- a) Epiteton
- b) Oxymoron
- c) Zeugma
- d) Wortwitze
- e) Paradoxe
- f) Falschkoppelung
- g) Allogismen
- h) Doppelsinn

2. Unter welchem Begriff verstehen wir die Übertragung der Namenbezeichnung von einem Gegenstand auf einen anderen, von einer Erscheinung auf eine andere unter der Voraussetzung, daß eine äußere oder innere Ähnlichkeit (oft Ähnlichkeit der Funktion) diese Übertragung rechtfertigt?

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich
- h) Personifizierung

3. Was für Wörter sind nichtliterarische Wörter und Wendungen, beschränkt auf einem ganz engen Kreis dieser oder jener Mundart?

- a) die territorialen Dubletten
- b) Anachronismen
- c) Historimen
- d) Argotismen
- e) Dialektismen

4. Nennen Sie die Kategorien der Stilfärbung:

- a)Exekutive
- b)Funktionale
- c)Semantisch-expressive
- d)Logische
- e)Konzessive

5. Nennen Sie den Hauptbegriff der Stilistik:

- a) Synonymie
- b) Stil
- c) Syntagma
- d) Synästesie

6. Was ist jede Merkmalsbestimmung eines Substantivs, durch die der betreffende Begriff logisch-sachlich konkretisiert oder emotional eingeschützt wird.

- a) Epiteton
- b) Oxymoron
- c) Zeugma
- d) Periphrase
- e) Wortwitze
- f) Paradoxe
- g) Falschkoppelung
- h) Allogismen

7. Welcher Begriff basiert auf der Gleichheit oder geringfügigen Abschattung der logisch-gegenständlichen Bedeutung, fällt keinesfalls zusammen mit dem Begriff „Ersetzbarkeit im Satz- und Großzusammenhang“:

- a) Antonymie
- b) Historismen
- c) Archaismen
- d) Synonymie
- e) Neologismen

8. Wählen Sie Benennungen der Funktionalstile:

- a) Sportstil
- b) Stil der Alltagsverkehrs
- c) Stil der schönen Literatur
- d) Kleidungsstil
- e) Stil der Wissenschaft
- f) Stil der Publizistik und Presse
- g) Stil des öffentlichen Verkehrs
- h) Gattungsstil

9. Wie nennt man sind neu entstandene Wörter?

- a) Anachronismen
- b) Historismen
- c) Neologismen
- d) Synonymie

10. Welcher Begriff gibt die den Sachverhalt nicht wider, wie er ist, sondern in übertriebener oder verringelter Darstellung?

- a) Wortwitze
- b) Paradoxe
- c) Ironie
- d) Falschkoppelung
- e) Allogismen
- f) Doppelsinn
- g) Hyperbel

11. Was für ein Begriff sind die Wörter mit entgegengesetzter Bedeutung?

- a) Antonymie
- b) Historismen
- c) Archaismen
- d) Synonymie
- e) Neologismen

12. Darunter verstehen wir die bewusste Vereinigung begrifflich unvereinbarer Wörter, grammatisch durch gleichartige Satzglieder ausgedrückt.

- a) Epiteton
- b) Oxymoron

- c) Zeugma
- d) Wortwitze
- e) Paradoxe
- f) Falschkoppelung
- g) Allegismen
- h) Doppelsinn

13. Unter Welchem Begriff verstehen wir die Wörter einer Sonderlexik volksfremder Elemente, eine Art Geheimlexik und -phraseologie, künstlich zusammengestellt teils durch Umdeutung des gemeinsprachlichen Wortschatzes, teils durch Entlehnung aus Fremdsprachen?

- a) die territorialen Dubletten
- b) Anachronismen
- c) Historimen
- d) Argotismen
- e) Dialektismen

14. Unter welchem Begriff verstehen wir die sekundäre Nominierung eines Denotats entweder durch Hervorhebung charakteristischer Merkmale, Tätigkeiten, Wirkungen?

- a) Epiteton
- b) Oxymoron
- c) Zeugma
- d) Periphrase
- e) Wortwitze
- f) Paradoxe
- g) Falschkoppelung
- h) Allegismen

15. Wie heißt man die stehenden Verbindungen, die einen abgeschlossenen Gedanken in Satzform mitteilen?

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich
- h) Personifizierung

16. Bestimmen Sie, welche Zweige erforscht Stilistik nicht:

- a) Komparative
- b) Linguistische
- c) Morphologische
- d) Grammatische
- e) Praktische
- f) Funktionale
- g) Individuelle
- h) Kunsthistorische

17. Unter welchem Begriff verstehen wir stehende Verbindungen, die einen Einzelbegriff ausdrücken, in der Regel stark expressiv und bildhaft sind.

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich

h) Personifizierung

18. Was ist die Übertragung von Eigenschaften eines Lebewesens auf ein unbelebtes Wesen?

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich
- h) Personifizierung

19. Was ist ein Stilmittel, das auf der Vieldeutigkeit des Wortes gründet?

- a) Epiteton
- b) Oxymoron
- c) Zeugma
- d) Wortwitze
- e) Paradoxe
- f) Falschkoppelung
- g) Allegismen
- h) Doppelsinn

20. Was verbindet zwei Wörter aus verschiedenen Begriffsbezirken und ruft durch die bloße Nebeneinanderstellung sprachökonomisch eine Fülle von bildhaften Assoziationen hervor?

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich
- h) Personifizierung

21. Was für ein Begriff ist die bewusste Kombinierung von Sprachgebilden verschiedener funktionaler und verschiedener semantisch-expressiver Stilfärbung, deren Zusammenstellung Vermengung Dissonanz hervorruft?

- a) Wortwitze
- b) Paradoxe
- c) Stillbruch
- d) Falschkoppelung
- e) Allegismen
- f) Doppelsinn

22. Wie nennt man eine Periphrase auf Grund von Verneinung?

- a) Epiteton
- b) Oxymoron
- c) Zeugma
- d) Wortwitze
- e) Litotes
- f) Paradoxe
- g) Falschkoppelung

23. Wie nennt man die scheinbar widersinnige Verbindung von Gegensätzen, deren Vereinigung dennoch eine sinnvolle Ganzheit ergibt?

- a) Epiteton
- b) Oxymoron

- c) Zeugma
- d) Wortwitze
- e) Paradoxe
- f) Falschkoppelung
- g) Allegismen
- h) Doppelsinn

24. Was ist die Benennung einer Erscheinung auf eine andere übertragen auf Grund von Sachzusammenhängen zwischen den Erscheinungen?

- a) Idiomen
- b) Vergleiche
- c) Metonymie
- d) Metapher
- e) Phraseologismen
- f) Sprichwörter
- g) Vergleich

25. Wie heisst ein stiltistischer Mittel, das auf dem Widerspruch, dem Gegensatz zwischen dem gegenständlich- logischen Bedeutung und kontextuellen gründet?

- a) Wortwitze
- b) Paradoxe
- c) Ironie
- d) Falschkoppelung
- e) Allegismen
- f) Doppelsinn
- g) Hyperbel

МК.4. Зразок модульної контрольної роботи (правильне виконання оцінюється у 25 балів)

1. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- *Die Nacht jagte auf ihrem schwarzen Rosse, und die langen Mähen flatterten im Winde. (H. Heine. Harzreise)*
- *Trotz dieses „freundschaftlichen“ ...Verhältnisses ...war der Oberleutnant – berufsbedingt – äußerst mißtraurisch.*

(J. Mader)

- *Hansen malte alle, war bekannt in sämtlichen Strassen, Gassen und Gäßchen.*

(E. Wustman)

2. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- Zwischen Sonne und Regenschauern schwankte das Wetter am ersten Septemberwochenende.*
- Die Orte seines Lebens. Die Landschaft seiner Kindheit: Livland. Der braune Himmel darüber ... (S. Damm)*
- Die Menge zählte tausend Köpfe.*

3. Bestimmen Sie die Stilmittel in den folgenden Sätzen. Welche Funktion erfüllen diese Stilmittel?

- Er nahm zuerst mein Herz und dann – meine Brieftasche.*
- Es gehörte einem Kriegsinvaliden, der im ersten Weltkrieg einen Elternteil und im zweiten Weltkrieg einen Teil seines Beines verloren hat.*
- Und doch ist der Gott in uns allen, der Heßlichschöne, der wahre.*
- Die Priester sind Kenner des Jensets und des Weins.*

4. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- Alle merkten schnell, dass Janek ein guter Offen war, an dem man sich wärmen konnte. (A. Sägers)*
- Die Begriffe kommen und gehen. Das Verständnis bleibt. Auf der Strecke.*
- Nicht weit vom Wohnheim, die Umrisse des Gebäudes tauchen schon im Dunst auf, nahm Monika seinen Arm... (G. Görlich)*

5. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- *Ihre Nase ist sehr schwehr zu treffen.*

Meine Nasen ? Gar nicht. Schauen's, mir hat voriges Jahr im Bierhaus einer ein Glas ins Gesicht gehaut, der hat meine Nasen sehr getroffen.

- *Dann kam sie geschwind auf ihren hohen, kunstseidenen Beinen den Gartenweg entlang vor das Tor.*
- *Kein Fenster mehr, sondern ein gespenstisch verhülltes Viereck in der Wand, ein gut und vorschriftsmäßig abgedichtetes Gespenst ... Ja, einmal warst du weit geöffnet, warst eine freundliche Tür des Lichtes...*

6. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- *Angst flatterte in seinem Gesicht. (B. Apitz. Nackt unter Wölfen)*
- *Sie hielt den Atem an und hörte zum erstenmal in ihrem Leben die Stille. Die Stille hört sich auf wie tausend ganz leise Stimmen. (H. Weber)*
- *Acht Monate im Jahr liefen die vier Kinder, zwei Buben und zwei Mädchen, keine Schuhsohlen durch. (L. Frank. Links, wo das Herz ist)*

7. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- Dein Bekannter ist wirklich ein Chamäleon. Mal süße Augen, süße Worte, süßes Kind, mal kann er von Neid bersten.*
- Frau Fortuna! Wann kommst du zu dienem armen Diener?*
- Ich sah durchs Fenster einen Blumengarten, voll von klingenden Strahlen und*

strahlenden Klängen.

8. Finden Sie in den folgenden Textpassagen die Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- Und der Haifisch, der hat Zähne, und die trägt er im Gesicht,
Und der Mörder, der hat ein Messer, doch das Messer sieht man nicht.*
- Das Holz, sagte ich, ich muß das Holz haben. Für uns. Für immer.*
- Das ist der Geruch des Lebens! Windeln, Kohl, Plüschsofas, Ziebeln, Benzin, Mädchenträume, Kornkaffe, Katzen, Schnaps, Lippenstift – Blut und Schweiß – Geruch der Stadt, Atem des Lebens: Mehr, mehr als ein Haufen Steine!*

9. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- Das flüssige Gold bringt diesen Ländernimmer mehr Profit.*
- Die Säure hat ein Loch in den Stoff gafressen.*
- Grob ist der Männer Trug und List, vor Schmerz mein Herz gebrochen ist.*

10. Finden Sie in den folgenden Textpassagen Tropen oder andere Stilfiguren und bestimmen Sie ihren Typ und ihre Funktion:

- An seine Stirn flog ein Spinnennetz von Falten. (E. Strittmater. Der Wundertäter)*
- Das sind Vögel, die verkünden Land. (S. Damm)*
- Ein guter Kopf hat hundert Hände. (Sprichrwort)*

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у комбінованій формі: екзаменаційного тесту, який складається із 30-ти тестових запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у один бал і одного теоретичного питання (максимальна кількість - 10 балів за відповідь). Разом за іспит – 40 балів.

Зразок варіантів екзаменаційного тесту:

1. Wie heisst ein stiltistischer Mittel, das auf dem Widerspruch, dem Gegensatz zwischen dem gegenständlich-logischen Bedeutung und kontextuellen gründet?
a) Wortwitze
b) Paradoxe
c) Ironie
d) Falschkoppelung
e) Allogismen

- f) Doppelsinn
g) Hyperbel

2. Unterstreichen Sie das Zutreffende (ja oder nein):

a) ein gesellschaftlich determiniertes individuelles Abbild
der Merkmalsstruktur eines Gegenstandes oder einer
Erscheinung der objektiven Realität

ja/
nein

b) zusätzliche Semantik im Wort, die im Text realisiert
wird oder in den Text hineingebracht wird

ja/
nein

c) ein Komplex der funktionalen, normativen und expressiven
Komponenten

ja/
nein

3. Bestimmen Sie das Stilmittel:

1. Das kranke Gesundheitswesen.
2. Darüber sind Bibliotheken geschrieben wor-
den.
3. Fern, unsichtbar – unsichtbar noch – war
Krieg.
4. Wa(h)re Liebe
5. Er ist benebelt.
6. Ich habe die Nase voll!
7. Noch ein Wort, und ...
8. Kinderhemden in Alter von 12-14 Jahren
9. Der Sägemüller zieht die Schleusen seiner
Beredsamkeit (E. Strittmatter).
10. Quadratisch. Praktisch. Gut.

- a) Parenthese
b) Metonymie
c) Ellipse
d) Oxymoron
e) Euphemismus
f) Hyperbel
g) Falschkoppe-
lung
h) Wortspiel
i) Metapher
j) Aposiopese

6.5. Орієнтовний перелік теоретичних питань:

1. Bestimmen Sie Forschungsgebiet, Gegenstand, Aufgaben und Zweige der Stilistik.
2. Was wissen Sie über den Begriff „Stil“, „Funktionaler Stil“?
3. Erklären Sie den Begriff „Stilfärbung“ und ihre Kategorien: funktionale Stilfärbung, semantisch- expressive Stilfärbung.
4. Beschreiben Sie Stilmittel, Stilfiguren und ihre Funktionen!
5. Präsentieren Sie lexischen Bestand der deutschen Sprache aus der stilistischer Sicht.
6. Präsentieren Sie stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Die Synonymie und die Antonymie.
7. Präsentieren Sie stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Archaismen und Historismen.

8. Präsentieren Sie stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Neologismen und Anachronismen.
9. Präsentieren Sie stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Territoriale Dubletten und Dialektismen.
10. Präsentieren Sie stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Argotismen und Vulgarismen.
11. Stilistische Differenzierung des Wortbestandes. Soziale Jargonismen und Fremdsprachige Wörter.
12. Präsentieren Sie stilistische Klassifikation der Phraseologischen Fügungen.
13. Präsentieren Sie die Ausdrucksmöglichkeiten der Phraseologismen.
14. Präsentieren Sie Mittel des bildlichen Ausdrucks und Mittel der Bildhaftigkeit.
15. Präsentieren Sie den Begriff „Vergleich“ und seine Abarten.
16. Präsentieren Sie den Begriff „Metapher“ und ihre Abarten.
17. Präsentieren Sie den Begriff „Metonymie“ und ihre Abarten.
18. Präsentieren Sie Mittel der Umschreibung. Die Periphrase und ihre Abarten.
19. Präsentieren Sie Mittel der Umschreibung. Das Epiteton und seine Abarten.
20. Präsentieren Sie Mittel zum Ausdruck von Humor und Satire. Wortwitze: Doppelsinn und Wortspiel.
21. Präsentieren Sie Mittel zum Ausdruck von Humor und Satire. Die Allogismen. Unlogische Verbindungen: Oxymoron; Zeugma; Falschkoppelung.
22. Präsentieren Sie Mittel zum Ausdruck von Humor und Satire. Stilistische Paradoxe.
23. Präsentieren Sie den Stil der Amtssprache und seine Besonderheiten.
24. Präsentieren Sie den Stil der Sprache der Wissenschaft und seine Besonderheiten.
25. Präsentieren Sie den Zeitungsstil und seine Merkmale.
26. Präsentieren Sie den Stil der Umgangssprache und seine Merkmale.
27. Präsentieren Sie den Stil der schönen Literatur im Deutschen und seine Charakteristik.
28. Erklären Sie stilistische Leistungen der Satztypen!
29. Beschreiben Sie die Satzmodelle!
30. Was wissen Sie über die Einklammerung, Ausklammerung und ihre Arten?
31. Was wissen Sie über die Die Absonderung und Isolierung?
32. Nennen und erklären Sie Abarten der stilistisch-kolorierten Wortfolge!
33. Was wissen Sie über Prolepse, Nachtrag, Paränthese?
34. Was wissen Sie über Eliptische Sätze?
35. Was wissen Sie über Paralellismus und Antithese?
36. Was wissen Sie über stilistisch motivierte Verletzung des prädikativen Rahmens?
37. Erklären Sie die Besonderheiten der Wortstellung als stilistisches Mittel.
38. Präsentieren Sie phonetische, lexikalische und grammatische Wiederholungen.

39. Beschreine Sie die Benutzung der Abarten der Kontaktwiederholungen. Die Aufzählung, ihre Formen.
40. Was wissen Sie über Distanzwiederholung, Anadiplose und Echowiederholung, Kommunikativ-stilistische Leistung der Wiederholung?
41. Was wissen Sie über Intonation und ihre Elemente als Ausdrucksmittel verschiedener stilistischen Schattierungen; Rhythmus?
42. Präsentieren Sie den Begriff „Klangsmittel“!
43. Präsentieren Sie den Begriff „Text“ aus stilistischer Sicht!
44. Nennen Sie die Merkmale des Textes.
45. Was wissen Sie über die Geschichte der Textsorten?
46. Beschrieben Sie die Kompositionenformen eines Textes!
47. Beschrieben Sie informierende Textsorten und präsentieren Sie ihre Kennzeichen.
48. Beschrieben Sie kommentierende Textsorten und präsentieren Sie ihre Charakteristik.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин-гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Стилістика (німецька мова)»

Разом - 120 год., лекції – 20 год., практичні – 36 год., самостійна робота – 26 год., МК – 8 год., підсумковий контроль – екзамен

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Bernard Slowinski: Deutsche Stilistik. Beobachtungen zur Spracheverwendung und Sprachgestaltung im Deutschen, Fischer Taschenbuch Verlag. 2009. – S.341
2. Duden Bd. 2. Stilwörterbuch der deutschen Sprache. – Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich, 1988.
3. Fleischer W., Michel G. Stilistik der Deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig, 1991. – 420 S.
4. Göttert K. H., Jungen O. Einführung in die Stilistik. Wilhelm Fink-Verlag: München, 2003.
5. S. Bastian. Der Dativ ist dem Genitiv sein Tod. Folge 2. Kiepenhauer und Witsch Verlag: Köln, 2005.

Допоміжна

1. Bussmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. Alfred Krüner Verlag: Stuttgart, 1990.
2. Dürscheid Ch., Kircher H, Sowinski B. Germanistik. Grundlagen des Studiums. Böhlau Verlag: Köln, 1994.
3. Göttert K. H., Jungen O. Einführung in die Stilistik. Wilhelm Fink-Verlag: München, 2003.
4. Hirsch E. Ch. Deutsch für Besserwisser. Hoffmann und Campe Verlag: Hamburg, 1976.
5. Klappenbach R. Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. 5 Bände. Berlin: Akademie-Verlag, 1997.